

Poštarina plaćena u gotovu.

Mali Istranin

pojedini broj
1 dinar

GOD. VII

LISTOPAD 1935

BROJ 2

Mala pošta

Prof. Lj. Č., Osijek. Velika Vam hvala na revnosti i ljubavi, kojom širite naš list. Svih 150 kom. već smo poslali, a isti ćemo broj primjeraka slati i u buduće svakog mjeseca. Što se tiče Vaše primjedbe o novom pravopisu, koji je uveden u školama, vjerujte, da smo baš u tom pogledu i sami na muci. U školama je uveden novi pravopis. Najveći autoritet za naš jezik, autor gramatike jezika hrvatskoga ili srpskoga, Dr. Toma Maretić, koji nas je sve odgojio, drži se starog pravopisa, jer da novi nije baš najsretnije riješen. Ogromna većina članova Jugoslavenske akademije piše također starim pravopisom, a isto tako i sva štampa, koja piše latinicom, naročito zagrebačka. Iz tih se razloga držimo staroga pravopisa i mi, dok se ne nađe jedno sretno riješenje, koje će zadovoljiti sve. Bratski Vas pozdravljamo i molimo, da nam i nadalje ostanete tako vjernim prijateljem.

Sokolsko društvo, Daruvar. Šaljemo i u buduće po 26 primjeraka. Bratski zdravo!

Josip Sladović, Korčula. Kriza je, znamo, i mi je i te kako teško osjećamo. Dok smo još prije tri godine imali nakladu od 13.000 primjeraka, danas nam je spala na 6.000. U buduće slati ćemo samo 23 komada. Zahvaljujemo na dosadašnjem trudu i lijepo pozdravljamo Vas i sve naše male prijatelje.

Petar Prodan, Brod. Zar si Ti još živ! A ja sam mislio, da si negdje pod Motovunom i da poput Velog Jože opsjedaš zidine motovunskog grada. Šaljem Ti 25 komada, a ustreba li Ti više, javi. Lijepo pozdravi g. prof. Vaca. Spominje li se još lijepih dana u pazinskoj gimnaziji?

Stjepan Matasović, Carevdar. Hvala Vam lijepa na srdačnom pismu. Na naznačenih nam 11 naslova poslali smo list, a Vi nastojte da ti pretplatnici ostanu vjerni. Pozdrav!

Lucija Gospodnetić i drugovi, Marina kod Trogira. Lijepo je od vas, da niste zaboravili naš list. Ostanite uvijek prijatelji naše Istre, pa i onda kada postaućete zreli ljudi. Onda će Vas ona najviše trebati. Živjeli!

Osnovna škola, Jazavica. Šaljemo 6 primjeraka i lijepo zahvaljujemo na trudu.

Antun Kurelić, Čakovec. Poznato nam je sniženje vaših plaća. I mi smo ga na listu osjetili. Žalostno je, al ne da se pomoći. Pošaljite kad stignete. A međutim Vas srdačno pozdravljamo.

Osnovna škola, Lič. Lijepa hvala na zanimanju. Nastojte da taj interes kod jece ne jenja. Šaljemo 9 komada.

Mirko Župan, Čabar. A što ste Vi ušutjeli?

Mandica Mardešić, Komiža. Poslali smo 20 kom. Javite nam kakav je odziv. Unapred zahvaljujemo i pozdravljamo.

Boris Kvarantan, Drvenik. Promijenili smo naslov. Molimo Te pošalji čim prije.

MALI ISTRANIN

GOD. VII ZAGREB, LISTOPAD ŠKOL. GOD. 1935/36 BR. 2

Šesta obljetnica smrti Vladimira Gortana

Sedamnaesti listopada hiljadu devet stotina dvadeset i devete. Šest je godina minulo od toga crnog dana, krvavo obilježenog na stranicama tužne povijesti mučenice naše Istre ..

U ranu zoru toga dana, dok su još bijele maglice obavijale dravne zidine vilinskoga Divić-града, u četiri sata izjutra, izveden je na stratište izvan Pule, MLADI ISTARSKI SELJAK i u leđa mu je sasuto dvadeset i pet hitaca...

Prolivena je krv...

ZAŠTO?

Odgovor je dao predsjednik posebnog suda za zaštitu države, general Cristini još u Rimu, prije nego što je rasprava i započela, prije još nego što su suci mogli znati, ima li na ikome od optuženih ma kakove krivice. Cristini je rekao dopisniku »Manchester Guardian«: **ISTARSKE SLAVENE VALJA ZAPLAŠITI.** Ovi hrvatski bundžije bit će osuđeni po čl. 1. zakona o zaštiti države .dakle: na smrt!

U tome je sve rečeno!

Valjalo je da bude prolivena krv, da bi se otpor NAŠE slavne Dobriline Istre, skršio. Nije dostajalo ricinusovo ulje, nisu dostajali ni paleži ni lomljenje rebara, ni kaznene ekspedicije, ni sve slučajne smrti. KBV I SMRT IMALE SU DA BUDU UZAKONJENE, kao vrhunac fašističke »pravde«, koja je imala da zaplaši naš do skrajnosti otporni živalj, kome nije ni na kraj pameti bilo, da pljune na svoje Slovinstvo, na sjajne tradicije djedova i otaca, na nacionalno evangjelje, koje mu u amanet ostaviše najbolji sinovi: Dobrila, Vitezić, Baštijani, Mandić, Spinčić, Laginja i plejade drugih velikana. Velikana, kakovima se ona primorska klika mletačkih kolonista po gradićima uz obalu nije u svoj svojoj historiji nikada mogla podičiti...

Bilo je pisano, da mora pasti krv... Ša svom pompom, sa svim paradama, da učinak bude što veći, što jači... Da se satjera strah u kosti onom tvrdom dotad neslomivom narodu...

Zaboravljena je ona prastara uzrečica, da je krv mučenika sjeme novih junaka...

I bila je! Nepunu godinu dana zatim padaju na Bazovici još četiri glave jednakih neustrašivih boraca, tvrdih i neskršenih sinova onoga naroda.

Fašistička je »ginstizia« doživjela poraz...

Vladimir Gortan, kome danas posvećujemo sve svoje misli, nije po nijednom svom dotadanjem djelu bio velik muž. Nije se iskazao ni sjajnim umom, ni vještim izbrušenim perom... I da nije u knjigama vječnosti bilo sudeno, da baš on bude izabran, da doprinese prvu krvnu žrtvu za slobodu napaćene Istre danas se o njemu ne bi bilo znalo, iako bi i bez te krvne žrtve bio jednako velik. Ne bismo ga pravo ni ocijenili bez te teške krvne žrtve, kaošto ne cijenimo danas dovoljno ni one tisuće mnogobrojnih bezimenih junaka, rasutih po svim selima, zgrbljenih nad brazdama naše zemlje, naše seljačke Istre, koji ne viču i ne razmoću se bombama i demonstracijama... Ali koji čuvaju zavjetnu misao otaca duboko ukorjenjenu na dnu duša svojih, uz tihe progone svake vrste, kojih novine ne bilježe... Koji čuvaju rodnu grudnu uz neopisive teškoće, bijeni svim nevoljama u gladi i svakoj nestašici... Izdržavaju, jer vole onu zemlju, koju ne smatraju nikakvim rimskim poklonom, nego sastavnim dijelom svoga bića, svoga tijela, svoje krvi, svoje duše... Drže se te zemlje, JER JE LJUBE. I jedino će ta LJUBAV, tih tih heroja s reka sačuvati i spasiti nam našu hrvatsku i slavensku Istru...

.....

Prve se žrtve najvećma cijene. Jer one su podstrek, putokaz, svjetionik, svjetao primjer svim onima, koji se kasnije žrtvuju. Kršćanstvo je Svetog Stjepana postavilo o bok samome svom utemeljitelju, Kristu, jer je prvomučenik, jer je bio prvi koji je prolio krv za ideju. Ni Pavla gorljivog apostola, koji je više uradio za proširenje crkve Kristove nego svi drugi apostoli, ni Petra, izabranog glavara Crkve, nego baš Stjepana, prvu svoju žrtvu...

Velik je stoga Gortan, jer je prvijenac. Jer je simbol Istre, one naše prave seljačke Istre, koja je uvijek prednjačila u svim borbama, u svim iskušenjima, koja prednjači danas u patnjama, a prednjači evo i u krvi...

Sasvim nesvijesno rekao je Cristini jednu veliku istinu, da je potrebno da legne krv... Jest! Nema slobode bez krvi. Svi su putevi koji vode k slobodi orošeni krvlju. Sloboda ne pada u krilo kao zrela jabuka. Nju se stiče borbom, nju se osvaja krvlju...

.....

Posvećujući dakle na današnji dan svoje misli Vladimiru Gortanu, mi ih posvećujemo Istri, čiji je on simbol. Onoj nepoznatoj, ali velikoj Istri, Majci svih nas, onih koji su dolje i nas, koji je u nevolji ostavismo, nemajući odvažnosti, da je kao Gortan natopimo svojom krvlju. Krvlju, koja je na koncu konca ipak njezina, jer smo je mi od nje i na njoj dobili...

Slava Vladimiru Gortanu! Slava tužnim mu drugovima Živku Gortanu, Viktoru Baćacu, Dušanu Ladavcu i Vjekoslavu Ladavcu, koji za istu ideju trunu dolje negdje na pustom otočju u podzemnim kazematama, bez svijetla i sunca. Slava svim onim našim poznatim i nepoznatim junacima, koji zgureni nad brazdama naše opustjele Istre, lagano u nevolji izgibaju, ali je ne ostavljaju.

Zagreb, listopada 1935.

E. R.

Bajam

Ja sam voćka plemenita
Što podneblje blago ljubi;
po rastu sam uzvisita,
Da mi plod se ne izgubi.
U proljeće rano cvjetam
Čim osjetim snagu sunca.
Sa mirisom zrakom šetam
Od doline do vrhunca.
Cv'jeće moje b'jele boje
Svakom kaže lice svoje,
A mojijeh pet latica
Kriju pestić: to j' matica.
Neko Vam je cv'jeće moje
Crvenkasto poput zore
Kad prosiplje boje svoje
Po istoku dolje — gore.
Čaška moja rumena je,
Na vrhovim' zelena je.
Prašnici su sasvim žuti,
Njihovi su čudni puti:
Kad prašnici pestić ljuba,
Odmah vam se oni gube.

Od pestića plod se stvara;
To je tajna božjeg dara.
Čim listići počnu rasti
Latice će redom pasti.
List će zelen vazda biti
Da od žege plod zaštititi.
Kora mrka deblo brani,
List sisanjem stablo hrani.
Plod pomalo jedri, zrije,
Na djecu se ozgo smije.
A kada je uzorio,
Otac djecu sakupio
Da bajame slatke truni
I džakove redom puni.
Bajami se korupaju,
Što dječica dobro znaju.
Pa kada se još prosuša,
Tad je majka mirne duše.
Jer će ona čuvar biti
I s bajamim otkupiti
Puste želje djece svoje.
Zdrav bajame voće moje!

Niko P. Škovrtj

Iz mog učiteljevanja . . .

Nemojte, djeco, misliti, da sam ja možda učitelj ili odgojitelj mladeži u kakvom konviktu zato što pišem pripovijesti za djecu. Ne! Ja sam sasvim običan urednik ovog malog lista, koji imadem jednog mališana, upravo tako velikog kao što ste vi. I taj mi mališ svake večeri, prije nego što usne, pjeva uvijek istu pjesmu:

»Tata, tata, daj mi nešto pričaj...«

A ja sam mu već toliko toga ispričao, da više zaista ni sam ne znam, što bih još izmislio.

»Pa pričaj, kako je bilo, kad si ti bio malen...« ne prestaje dječak, a meni ne preostaje drugo, nego da mu i opet nanovo pričam, kako sam bosonog skakao dolje po svojoj Baderni u sunčanoj Istri našoj, kako sam trčao po vinogradima, obručujući najljepše grožde, trgajući najkrupnije smokve, lješnjake i bademe, kako sam vrebao na zmiје ljutice i brao šparoge i tisuću drugih sitnih događaja.

A kad sam mu već opisao u tančine sve svoje djetinjstvo, provedeno u onoj divnoj i nikad zaboravljenoj zemlji našoj, on još uvijek ne miruje:

»Tata, tata, a kako je ono bilo, kad si bio u ratu!«...

Gledajući mu širom rastvorene očiće, modre ko plavetilo našeg sinjeg mora, koje ni izdaleka ne misle na san, ne mogu drugo nego da nastavim. I opet nižem događaje, slike i sličice iz ratnoga života, kadno sam pune dvije godine lutao na fronti od Trsta do Gorice, uz Soču i uz Piavu, pa po talijanskim Alpama, vječno s puškom na ramenu, čuvajući da otimač sa zapada ne upane u moju zemlju. I kad se tako zanesem u pričanje, ja ni sam više ne znam, što sam doživio, a što sam u tom času izmislio ili negdje čitao, pa u priču upleo, tek na koncu ispadne nekakva divna, čas dirljiva, čas strašna priča...

I dok ja tako završavam priču mališan moj već kima glavom i putuje u snu po krajevima, o kojima sam mu govorio, naganja se po divnim gajevima moje sunčane Istre, uz bijele kućice pod Učkom, uz more naše, uz Rašu, Mirnu i Dragonju, uz Soču bistru ili čak uz strašnu Piavu...

Ja se povlačim lagano u drugu sobu i razmišljam o svemu što sam čas prije pričao. I sjetim se tisuća i tisuća druge ovako male dobre djece, Istrana i Neistrana, koja bi također rado čula po koju priču, čije mlade duše također žedaju za kakvom lijepom bajkom... I sjedam, pa pišem, pišem ono što sam čas prije pričao mom mališu u krevetu.

I tako se eto radaju ove priče, tako nastaje ovaj »Mali Istranin«, oko kojeg se kupi desetak tisuća dobrih mališana, mojih dragih malih prijatelja...

»Tata, tata, pričaj mi kako je ono bilo kad si ti bio učitelj!« Tim me je riječima napao večeras moj mališan.

»Što?! začudit ćete se vic, pa zar ste Vi ipak bio učitelj, a čas prije rekoste da nijeste učitelj!«

Jest! I ja sam bio učiteljem neko vrijeme, istina vrlo kratko, al opet toliko, da sam upoznao i zavolio iz pune duše lijepu četvu dječice, a i ona mene.

I ja sam započeo pričati:

»Kad sam se vratio poslije rata u svoju Istru, Talijani su je već bili zaposjeli. Sve su skoro naše škole bile zatvorene, jer su naši učitelji pred silom pobjegli u Jugoslaviju. — E, ne valja tako, rekoh u sebi. Djecu se ne smije ostaviti bez škole. I podoh talijanskom zapovjedniku, te mu rekoh: — »Molim, da otvorite školu! Ja ću djecu podučavati, makar i besplatno. Ne smije se dopustiti, da djeca zahire bez škole i odgoja. Konačno, ako ja i nijesam odgojitelj po zvanju, imam i ja neke škole«. — I piši amo, brzojavi tamo, i mene jednoga dana pozovu, da nastupim dužnost novog učitelja.

Skupilo se djece preko stotinu i sve gledaju u mene, novog »meštra«.

»Fajsmarija!!« pozdrave me ko grom. kad sam unišao u razred, da sam se od toga lecnuo i pomalo prestrašio. Do dvije stotine bistrih očica upiljilo se u mene i promatralo svaku moju kretnju.

»Sjednite!« rečem, a ono brum! nastade lomljava, škripanje klupa i udaranje nogama, kao da se smješta kakva silna turska vojska.

»Jeste li dobri!« upitam, ne znajući ni sam kako da započnem.

Umjesto odgovora oni se stanu podsmijevati, gurkati laktima i muvati po klupama.

»Pa jesmo«, istisne konačno tu i tamo po koji.

U ladići stola bila je vitka ljeskova šiba. Izvadim je, a djeca se samo ispod oka pogledaju.

»Ne bojte se«, rekoh, »ja ne trebam šibe. Rekli ste, da ste dobri, pa šta će nam onda šiba. Bacit ćemo je kroz prozor...«

I potrgam je na sitne komadiće, otvorim prozor i bacim je na dvorište.

Dvije stotine zjenica raširilo se od začuđenja.

»Hitija je šibu, ste vidili... ste vidili...« zamuije školom šapat, i sve se uzvrpoljilo.

Pa da! Čemu mi šiba, mislio sam u sebi. Nijesam ja došao ovamo da mlatim tuđu djecu, pogotovo kad ja ni nijesam pravi učitelj. Glavno da sam ih okupio. a sad ću da im pričam. I nikada nijesam nikoga ispitivao. Tek što bismo se smjestili i izmolili »Očenaš«, ja bih počeo pripovijedati. I pričao sam, pričao po cijele sate. O dalekim krajevima Afrike i Azije, o palmama i bambusima, o bananama i orijaškim kaktusima, koji tamo rastu, o ledenim poljanama oko sjevernog i južnog pola,

o beskonačnim pješčanim pustinjama bez ijedne travke, o neprohodnim prašunama Afrike i Amerike, o milijardama zvijezda i svjetova u svemiru, o divnim krajevima prostrane naše domovine, o dobrom narodu našem, koji ima najljepše i najukusnije narodne nošnje, o pjesmama njegovim, veselim i čeznutljivim, o divnim melodijama, kakovih nema nijedan drugi narod na svijetu. I u povijest sam zalazio, u pradavna vremena, kadno su se djedovi naši spuštali čak s hladnih obala Visle i s ledenih Karpata k ovom našem sinjem moru...

I redala se tako pričanja iz dana u dan, a djeca su slušala i slušala, gutajući svaku riječ. I muhu bi bio čuo da je proletjela, tolika je tišina vladala u školi.

Da ih ispitujem o onome što sam im pričao? Čemu? Ta vidio sam na njima, da su upravo upijali svaku riječ. Možda se po neki od njih ne bi bio znao dobro izraziti, ne bi bio znao sve lijepo i glatko opotovati, ali ja sam bio u dnu duše uvjeren, da je svakome od njih od onog pričanja ponešto ipak ostalo u glavici...

Da jednog ili drugog ošinem šibom zato što se ne bi nečeg sjetio? Bože sačuvaj! Držao sam, da bih time počinio u nebo vapijući grijeh.

I prošlo je tako nekoliko mjeseci.

»Je li vam dobar meštar?« pitale su brižne majke.

»Jako je pravilno,« odvrćala bi djeca ushićeno, hitija je šibu i nikad još ni nikoga udrija... A ča zna pripovidati lipe stvari tega svit ni čuja...«

Tako su mi pričali ljudi, da me djeca hvale. Sad, da li sam ja zato bio dobar učitelj ili nijesam, ne mogu sam reći. To bi bio znao reći bolje gosp. školski nadzornik Pegan iz Opatije. Uostalom hvala Bogu! Ja sam stekao stotinjak malih prijatelja, koji će me se u životu uvijek lijepo sjetiti.

Ali jednoga dana došao je i mome učiteljevanju kraj. Bližao se svršetak škole, a ja sam već imao gotov plan, da odem. Valjalo je da odem u svijet, da se pobrinem za opstanak. Nakanio sam u Zagreb, da svršim škole i postanem nešto.

Isprva sam htio da djeci uopće ništa ne kažem o svom odlasku, ali sam se kasnije predomislio. Ne bi bilo lijepo, da se od njih ne oprostim. Ta toliko smo lijepih dana zajedno sproveli. Koliko su mi samo puta rekli, kad sam ih pozvao, da se sprema pa da ćemo kući: »Dajte gospodin meštar, još samo pol ure pripovijedajte nam još ništa...« i ja bih, da ih zadovoljim, morao dodati još kakvu priču... Pa kako bih sada smio otići a da im baš ništa ne kažem na odlasku. Makar kakvu toplu riječ.

I zadnjega dana rekнем im istinu.

»Djeco, danas smo zadnji puta zajedno. Kad vi drugi puta dodete u školu mene više ne ćete naći. Idem u Zagreb, znate, tamo daleko preko, u Jugoslaviju, u onaj naš lijepi veliki Zagreb, o kom sam vam toliko toga pričao. Vi ćete ostati, dobit ćete sigurno drugoga učitelja još boljega nego što sam bio ja, ali mene zato nemojte zaboraviti. Ni ja neću zaboraviti na vas, mnogo ću na vas misliti. Sjetite se, da je jednoć

bio među vama jedan mladi meštar, koji vas je mnogo volio. Pa ako sam ikad kome od vas učinio nešto na žao, znajte da je to bilo nehotice i molim vas da mi odmah, već sada, oprostite....«

Dalje nijesam mogao govoriti. Nešto me je počelo škakljati u grlu i ja bih bio najradije zaplakao.

Djeca su me začudeno gledala. Nitko mi nije ništa odgovorio, nitko nije došao da mi pruži ruku i rekne mi: zbogom! Vidio sam kao da im je nešto teška, olovnata, palo na mlade duše, pa se nijesu znali ni maknuti. Tek su im se oči malo zamutile...

Otišao sam i zatvorio se u sobicu, u kojoj sam stanovao. Spremio sam knjige i ono malo svojih stvari...

Poslije podne iznenade me dvije djevojčice. Pune su im ruke cvijeća. Pomilujem ih po obrazima i lijepo im zahvalim. Malo kasnije eto skupine dječaka. Mali, bosonogi, ali čisti, umiveni i počešljani, dođu da se oprostite. Pun im naručaj najraznolikijeg poljskog cvijeća.

»Došli smo vam reći zbogom, gospodin meštar...« Vrtjeli su kape u rukama ne znajući što bi dalje, neko su se vrijeme muvali po sobi i na koncu otišli.

Iza njih eto ti još dvojice, pa još jedan, pa još jedna skupina, pa opet neke djevojčice i izredalo ih se bome onog popodneva barem pedeset. Nijesam više ni znao, kuda ću s onim silnim cvijećem.

»Ča ćete se ženit, gospodin meštar!« smijala se dobra žena, kod koje sam stanovao, videći toliko cvijeća.

Pod večer sam izišao u selo, da se prošetam po posljednji puta. Bogzna hoću li ikada više vidjeti te kućice, te ljude i te drage puteve.

Idem tako putem, kad najednom osjetim, kako me netko povukao za kaput.

»Fajsmarija!« pozdravi me plašljivo jedan moj učenik. Bio je to mali Ivić, vrlo dobar i miran đak. Ne mogu reći, da je bio osobito nadaren, no ja sam uvijek bio uvjeren, da je točno upamtio sve što sam govorio, tek da se ne zna izraziti onako, kako bi mnogi učitelj to zahtijevao. Bože moj, pa nema baš svatko dar govora, pa da ti onako, ko namazano, izbrblja sve što znade.

»Vazda budi hvaljeno«, odgovorim na njegov pozdrav i pogladim ga po licu, te da ću dalje, al on za mnom u korak.

»Što želiš, Iviću!« upitam ga, ne znajući što mali hoće.

Zacrvenio se preko ušiju i kao da je htio nešto reći, no nikako da protisne tu riječ kroz grlo. Najednom bubne ko iz puške:

»Gospodin meštar, dajte mi čagod!«

Moje je začudenje bilo veliko. »Pa što hoćeš da ti dadem?«

»Ma čagod, gospodine, čagod za spomen!«

A tako? On bi htio kakvugod uspomenu od mene, dragi dječak. Otipam žepove, tražeći ma što, no na svoju veliku žalost nijesam imao baš ništa zgodna pri sebi. Imao sam tek par cigareta.

»Nemam, dijete moje, nemam baš ništa...« odgovorim mu žalosno.

»Ma čagod, gospodine, magari jenu cigaretu...«

Nasmijem se, izvadim cigaretu i pružim mu je: »Eto ti, Iviću moj, cigaretu, kad si tako skroman, ali samo na uspomenu i nemoj da ju popuši!« Ne mogu opisati izražaj Ivićeva lica u tom času. Sav je zasjao od sreće, stisnuo je čvrsto u ruci cigaretu kao da drži neprocijenivo blago, primio me za ruku, stresao ju čvrsto i protisnuo: »Čuvat ću je gospodine, dok živim, kao dragu uspomenu...« I odjuri ko vjetar.

Dragi moj mali Ivić...

Ravnih je šesnaest godina minulo od onda. Mnogo sam toga zaboravio, ali onih nekoliko mjeseci svog učiteljevanja, onih dragih mališana mojih, Ivića plašljivoga i one jedne cigarete, neću nikada zaboraviti.

Bog zna što li mi sada rade oni dragi nekadašnji mališi. Sada su već zreli momci i sigurno su već talijanski vojnici. Možda je već više nego jedan od njih posijao svoje kosti dolje negdje na abesinskim granicama.

Iviću moj, ako si sa sobom ponio čak na abesinsko ratište onu svoju cigaretu, ne trebaš ju dulje čuvati. Popuši ju, prijatelju dragi, da osjetiš bar nekakav užitak prije no što izgubiš glavu u tudini, a rad hira krvnika, koji nam porobi Majku Istru i pogubi cvijet mladosti njene...«

Ernest Radetić.

Priča Pajo o Kolumbu . . .

Priča učo o morima
Spominje mornare,
One stare moreplovice
U davnine stare.

»Amerika kontinentat
Ogroman zacijelo,
Al' koji je pronalazač
Otkrio ga smjelo!«

»To je djeco još odavna
Jedan čovjek bio,
Kolumbo se bješe zvao
On ju je otkrio!«

Sve slušaju marni daci
Ko junaci pravi,
Samo Pajo ništ' ne pazi
Nećime se bavi.

»Čuješ Pajo«, učitelj će,
»Bi l' nam reći htio
Kakav je to slavan čovjek
Taj Kolumbo bio!«

»Znadem, znadem, gospodine!
Paje sad dočeka,
»Kolumbo je bez po sumnje
Bio ptica neka!«

Sad poviče učo
Nasmijana liea:
»a po čemu sudiš
Da je bio ptica!«

— »E čuo sam priče!
Sad odvrati Paje
»Kako ljudi spominju
Kolumbovo jaje!!!«

Aleksandar Radanović

Lisica i lisičići

Stari lisac dozva svoja dva sina, dva lisičića, i otpravi ih u lov na kokoši. Lisičići su vrebali pred kokošinjakom jednoga seljaka i očekivali ne će li se uskoro pojaviti koja koka. Nisu dugo vrebali: šarnorepi pijetao, šepureći se, iskoči na prag i pođe prema dvorištu. U tome času oba lisičića priskočiše kokotu: jedan ga pograbi zubima za šiju, a drugi za rep i žurno izmakoše u jarugu.

Kad tamo stigoše izrodi se među njima svada: ko je od njih pijetla ulovio.

— Ja sam u pravu, veli jedan.

— Nisi ti, ja sam u pravu, odgovara drugi . . .

Izrodi se velika svada: kome pijetao treba da pripadne. Za to vrijeme došulja se do njih kuna i vidjevši zavadene, pograbi pijetla i s njim se izgubi u šumi.

Pokunjenih nosova i oborene glave vratiliše se oba lisičića u jamu, da se ocu jedan na drugoga žale.

— Tako vam i treba, veli im stari lisac. Vaša glupa svada ostavila vas je bez ručka. Koristio se treći.

— Ja imam pravo, uzviknu jedan lisičić.

— Ne, nego ja imam pravo, uzviknu drugi.

A stari lisac odgovara:

— Nije glavno ko ima pravo, nego li ko ima pijetla.

Borbe oko Adué bile su žestoke. Talijani su napadali svom žestinom, paklenom topovskom vatrom rušeći sve pred sobom, i živo i mrtvo. Ni kamena ne ostade na kamenu. Abesinci se, na žalost, oboružani samo kopljima, i tek tu i tamo po kojom puškom, nijesu mogli odrvati uza svu svoju besprimjernu hrabrost i junaštvo.

Klok i Jožič nijesu bili u prvim linijama, ne zato što ne bi bili imali smjelosti, da se licem o lice ogledaju s neprijateljem, nego zato, što je sam Bas Sejum voda abesinske vojske naredio, da budu neprestano uz njega, u samom generalnom štabu, i da mu daju svoje dragocjene savjete, kako i na koji način da vodi bitku.

Moramo naime znati, da su Abesinci hrabri borci i žestoki ko ljuti lavovi, ali ne znaju voditi moderan rat. Kad vide neprijatelja oni svi u hrpi navale na njega kao vuci, i trgaju zubima i noktima sve što stignu. Al danas se više ne ratuje tako. Nikad se ne smije napadati u skupinama. Danas se napada u obliku duge crte. Pojedini vojnik valja da je udaljen od drugoga barem desetak koraka, i da je vazda zaklonjen bilo kakvim drvetom, kamenom ili nasipom pred sobom, da ga neprijatelj ne bi mogao tako lako pogoditi. Jer ako ćete idu u boj u skupinama, dovoljno je da tresne u skupinu jedna granata i svi su gotovi...

Jožič je dugo morao tumačiti hrabrim Abesincima, kako treba da ratuju, i raspoređivao je pojedine čete tako vješto i s tolikom spretnošću, kako ne bi znao ni mnogi general. Nije ni čudo. Ta on je sa

svojim Klokom, neprestano u ratu. Nedavno su bili kako znamo u Kini, pa kasnije u Španjolskoj, a sad su evo došli i u Abesiniju.

Novine su posljednjih dana javile vijest da su Talijani na čas zaustavili daljnje prodiranje, pa da sada samo učvršćuju Aduu. A znate li što je zapravo bilo? Kloko i Jožić su im to skuhalo poparu. Radio Zagreb dobio je povjerljivim putem za naše uredništvo izvornu vijest iz Adis Abebe, da je u talij. vojsci počela harati strašna bolest: žestoki proljev, pa da ćete sve kad bi i htjele ne mogu naprijed. Bilo je nekoliko slučajeva tako strašnoga proljeva, da su se već liječnici bili pobojali, da je to kolera.

A sve to zapravo nije bilo ništa drugo, nego izvrsna jedna šala našega prefriganca Kloka.

Jedne večeri, želeći proučiti talijanske položaje došuljali su se Kloko i Jožić sve do prvih talijanskih linija, zašli im za leđa i dobro sakriveni u grmlju prisluškivali o čemu Talijani razgovaraju. Talijani su baš spremali večeru. U ogromnim kotlovima ključala je voda u kojoj su se kuhali makaroni. Dva kuhara sjedila su uz vatru, i podmetala granje, da bolje gori. Jedan je vojnik baš bio uhvatio jednu mačku, ogulio ju i slavodobitno je donio, da ju dade skuhati u kotlu s makaronima. Drugi vojnici ležali su i odmarali se, čekajući večeru. Jožić se prišuljao četveronoške sve do samih kuhara, Kloko mu se popeo na leđa, vazda spreman da odbije svaki napadaj.

Najednom Kloko opazi nedaleko kuhinje nekoliko sanduka. Oho, što li imaju u onom sanduku dobro. Da nije možda municija? Bilo bi vrlo dobro, kad bi mogli oteti jedan sanduk municije i odnijeti ga Abesincima. Abesinci naime imaju vrlo malo municije pa valja da štede svaki metak. Kloko je odmah upozorio na te sanduke Jožića i pokazao mu šapom na njih.

Jožić pogleda i sokolovim svojim okom odmah razabra u čemu je stvar. Na sanducima je bio natpis: »Ricinuso«, ulje ricinusovo. Kloko, dakako, iako je vrlo pametan, ipak je samo majmun, koji ne zna čitati.

— Vidi, vidi njih! rasrdi se Jožić. — Čak ni u Abesiniju ne idu bez ricinusa. I ovdje hoće da ricinusovim uljem šire svoju kulturu. Al ne ćete tako mi glave!

»Kloko, ono je ricinusovo ulje, a ne municija. Sjećaš li se, kako su ono Talijani u Istri našim istaknutim narodnim ljudima davali piti

ricinus. Ljudi su morali popiti po pola litre i litru ricinusova ulja, jer bi ih inače isprebijali na mrtvo ime. A jadni ljudi previjali bi se onda po nekoliko mjeseci od boli u crijevima, a po neki su od strašnog proljeva i umrli. Tako su Talijani obračunavali sa svojim političkim protivnicima, našim narodnim borcima u Istri. A tako bi htjeli i ovdje u Abesiniji. E, ne ćeš valaj!

— Klok, ti si mudra glavica, sad pokaži što znaš i umiješ. Ukradi im nekoliko flaša ricinusa, pa da vidiš čuda golemoga.

Kloku nije trebalo dvaput reći. U dva skoka „a tako vješto i nevidljivo da ga nitko nije primijetio on je već bio kod sanduka i izvadio nekoliko flaša.

Jožić je dotle izvadio nož i izrezao s obližnjega stabla dugačku koru u obliku žlijeba.

Sve se je to događalo u najvećoj tišini, dok su vojnici bezbrižno ležali, a kuhari tražili drva za vatru. Oni su bili više nego sigurni da se kroz njihove predstraže ne bi ni miš provukao, a kamo li kakav neprijateljski vojnik. Al da! Ne poznaju oni našega Kloka i Jožića!

I znate što je dalje bilo? Pogledajte uostalom sliku! Između granja i stabalja provukli su koru sve do kotlova, Klok ju je držao, a Jožić lijevao ricinusovo ulje. U svaki kotao po jednu flašu. Kad su to izvršili sakrili se dobro i pritajili da vide kako će se šala dalje odvijati.

Kad je večera bila gotova, udariše vojnici da jedu. Srkali su juhu, gutali makarone i sve se oblizavali. Miris po ricinusu nije ih ništa smetao. Pojeli su oni i gorih stvari.

Kad li, tek što se najedoše, svi se stadoše strašno vrpolti.

— Ainto, che mal de pancia! vikao je jedan.

— Joj, joj, joj, što me šarafi u truhu, jadikovao je drugi.

— Ainto!

— Povero me!

— Kolera, kolera! brujalo je po cijeloj liniji. I nije prošlo četvrt sata, svi su se Talijani previjali od bolova u crijevima, skidali gaće i za svakim stablom mogao si vidjeti po kojeg Talijana, kako — da prostite! — čučti, grči se i krevelji ko majmun.

— A sada udri Klok! zagrmi najednoć Jožić i skoči iz grma.

Klok dohvati jednu cjepanicu pa udri mlatiti desno i lijevo, da je bila milina.

Talijani su spuštenih gaća bježali ko pomamni. U njihovim je redovima nastala takva bezglavost, da su jedan na drugoga napadali, ne znajući tko je zapravo neprijatelj i tko koga progoni. Slika je bila da pukneš od smijeha. Tko u lošulji, tko u gaćama, svi zamazani i zasmradani bježali su okolo ko muhe bez glave, a smrad je bio nepodnosiv.

Oprostite, dragi moji čitatelji, što ovaj puta pripovijest nije baš prefinja, al tako je bilo i to se ne da drugčije opisati. Tko se ricinusa laća od ricinusa će i bježati.

Kad su kasnije Klok i Jožiću došli još u pomoć i Abesinci Adua je ponovno pala u ruke Abesinaca. A glavnu su zaslugu pri tom imali i opet naši nenadoknadivi junaci, dika i ponos našega lista Klok i Jožić.

Ne možemo opisati veselje u Adis Abebi, kad se o tom događaju i toj izvrsno zamišljenoj majstoriji naših junaka pročulo. Negus Negesti Haile Selassie abesinski car, toliko se smijao, da umalo što nije puknuo od smijeha. Danas nose i Klok i Jožić svaki po jedno najviše abesinsko odlikovanje: Zlatnoga lava iz plemena Judina...

ZDRAVLJE

Luk kao lijek protiv opasne bolesti raka

U današnje doba »civilizacije« smatra se kao grijeh jedenje luka. Štaviše, ako se netko usudi da jede luk, sve dotle dok mu usta mirišu na luk on nema pristupa u »civilizovano« društvo. On je prostak, ne-civilizovan. Tako je po gradovima. Ali ni sela ne mogu da se oslobode »civilizacije«. I selo, podražavajući gradu sve više smatra grijehom i prostotom jedenje luka. Međutim, može se smjelo tvrditi, da su baš oni, koji smatraju jedenje luka grijehom i prostotom, prosti i necivilizovani, bolje reći — nekulturni, zato što luk, nekim svojim sastojcima, naročito kad se jede sirov, djeluje na tjelesno ustrojstvo tako blagotvorno kao rijetko koje povrće i jelo uopće. A da je ovo točno dokaz su rezultati proučavanja raka i njegovo liječenje lukom. Na tom polju najviše su radili neki francuski, ruski i austrijski liječnici.

Kao rezultat svih tih proučavanja, došao je pokušaj francuskog liječnika Dr. Lokhovskog, da upotrebi luk kao lijek protiv raka. Pošto današnja civilizacija ne trpi smrad luka, Dr. Lokhovski je spremio serum od luka i vršio pokuse nad jednim bolesnikom od raka, koji je bio već u agoniji. Već poslije prve injekcije toga seruma od luka, bolesniku je bilo mnogo bolje. Sam taj liječnik jeo je svako veče po jednu glavicu luka sa hljebom i soli. Od tog doba, tvrdi on, osjećao se vrlo dobro. Kao dokaz da luk suzbija opasnu bolest raka, on navodi neke statističke podatke, koji pokazuju da je rak uopće nepoznat, tamo gdje se jede svakog dana luk. A što je najzanimljivije luk onemogućava pojavljivanje raka čak i tamo gdje su svi uslovi života vrlo povoljni za razvoj ove bolesti.

Ta moć luka objašnjava se zrakama, koje on luči, a koji su — prema tvrđenju tih ljekara — potpuno istovjetni sa ultravioletnim zrakama. Uloga ultravioletnih zraka pak nije druga do da jačaju ćelije organizma i da ih osposobe za život.

Na kraju, ovaj liječnik kaže doslovno:

»Vratimo se ponovo sirovoj hrani i naročito jedimo što više luka. Kad bi ga cijeli svijet jeo, niko ne bi bio uznemiravan njegovim mirisom, niti bi bilo bolesnih od raka«.

U školi. Učitelj:

— Ti znaš, Juriću, da je naša zemlja okrugla!

Jurić: Znam, gospodine učitelju.

Učitelj: A kako si to doznao?

Jurić: Pa vi ste mi to rekli.

Učitelj: A kako sam pak ja doznao to?

Jurić: Pa bit će da je i vama to neko kazao.

Dječje novine

Što se događa u svijetu

Rat između Italije i Abesinije bijesni svom žestinom. Talijani su navalili na Abesince a da prije toga nijesu navijestili rata, kako je to svagdje među civilizovanim državama već od pamtivijeka uobičajeno. Udarili su sa sjeverne strane, želeći se dočepati grada Adue, kod koje su godine 1896. pod generalom Barattieriem bili od Abesinaca potučeni do nogu. Nakon krvavih bitaka, koje su se vodile s obih strana svom žestinom Talijanima je konačno pošlo za rukom da, uz ogromne gubitke, osvoje Aduu. U Italiji su vijest o zauzeću Adue dočekali s velikim oduševljenjem tvrdeći da su sada osvetili poraz iz godine 1896. Čini se međutim, da je njihovo veselje preuranjeno, i da će još mnogu goruku morati progutati prije nego li osvoje Abesiniju ako uopće do toga dođe, jer se Abesinci bore za očuvanje svoje rodne grude ko ljuti lavovi.

U Grčkoj bit će proglašena kraljevina. U Grčkoj se već nekoliko godina bore za prevlast pristaše bivšeg ministra predsjednika Venizelosa, koji su republikanci i pristaše bivšega kralja Gjura, koji žele, da se kralj Gjuro vrati na grčko prijestolje. Izgleda da su i simpatije naroda na strani kralja Gjura, jer dosadašnje republikanske vlade nijesu ispunile očekivanja, što ih je narod polagao u republiku. Htijući konačno obračunati s pristašama kraljevine Venizelos je ove godine digao bunu, želeći se dočepati pot-

pune vlasti, ali nije uspio, nego je morao pobjeći u Italiju.

Dne 10. listopada sastala se u Ateni narodna skupština, koja je donijela zaključak, da se ukine republika. Regentom imenovan je general Kondilis, koji će biti na čelu države do 3. studenoga, kad će biti provedeni izbori, na kojima ima da narod dade svoj glas ili za kralja Gjuru ili za republiku.

Povodom prve objelnice smrti blagopokojnog kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, u svim su mjestima u našoj državi, a i u državama drugih prijateljskih nam naroda, održane žalobne svečanosti, kojima je prisustvovalo mnogo tisuća naroda. Sve su svjetlske novine tom prilikom pisale, kako možda do današnjega rata ne bi ni došlo, da je on živ. On je naime u zajednici s pokojnim francuskim državnikom Barthouom radio na oživotvorenju prijateljskih ugovora među svim evropskim državama, koje bi se međusobno bile obvezale na održanje trajnoga mira. Na njegov poticaj složile su se i sve balkanske države u jednu prijateljsku zajednicu i danas je Balkan, koji je oduvijek bio žarište ratova, najmirniji kutić u Evropi, a to je u glavnom zasluga pokojnoga kralja Aleksandra.

Društvo naroda, sa sjedištem u Zenevi u Švicarskoj, koje je osnovao veliki prijatelj našega naroda pokojni predsjednik Sjedinjenih država

američkih, Wodrow Wilson, nakon svjetskoga rata 1918., imade u svojim pravilima među ostalim dužnostima i tu, da odmah istupi svim svojim ugledom protiv one države, koja bi započela ratovati s bilo kojom državom, članicom društva naroda. Kako su sada i Italija i Abesinija članice društva naroda, a dokazano je da je Italija navalila na Abesiniju, to se je Društvo naroda odmah sastalo na sjednicu i donijelo zaključak, da sve druge države istupe protiv Italije. Nijedna država ne smije Italiji dati zajam, ne smije joj prodavati ni oružje, ni sirovine niti išta što bi joj moglo poslužiti u ratu protiv Abesinije. Da li će se sve države držati toga veliko je pitanje. Društvo naroda do sada baš nije pokazalo, da bi ga se netko trebao bojati. Kad je prije dvije godine Japan navalio na Kinu i odnio joj pokrajinu Mandžuriju, društvo naroda pokazalo se je nemoćnim, da to spriječi. Kada je Njemačka nedavno pogazila versailleski ugovor i uvela opću vojnu dužnost, Društvo naroda pokazalo se i opet nemoćnim, da išta poduzme protiv Njemačke. Kadgod su se predstavnici našega naroda potužili Društvu naroda protiv nepravda što ih Italija vrši nad našim življem u Istri. Društvo naroda je ostalo gluho. Prema tome nemamo što očekivati ni od najnovijeg zaključka Društva naroda povodom talijansko-abesinskog rata. Ako se Abesinci sami ne obrane ili ako Engleska i Francuska ne pograbe Italiju za uha, Abesinija nema što od Društva naroda očekivati.

U Zagrebu je postavljen spomenik Don Franji Buliću velikom učenjaku i istraživaču hrvatske narodne povijesti, koji je lanjske godine umro u Splitu u dubokoj starosti. Tom prilikom sleglo se u Zagrebu na desetke tisuća naroda, iz svih hrvatskih krajeva, a naročito iz Dalmacije. Pojedini su govornici prikazali svu veličinu i čestitost značaja Don Frane Bulića, koji je svojim radom na otkrivanju hrvatske prošlosti dokazao da su Hrvati na obalama Jadrana još davno prije nego što su mnoge današnje velike države postojale, imali svoju jaku i uređenu državu, svoju vojsku, svoje kraljeve i svoju silnu mornaricu.

U Hercegovini i dalmatinskoj Zagori vlada glad, jer je ovogodišnja suša uništila sav prirod. Ljudi jedva da će imati hrane do Božića, a iza toga nastupit će za njih crni dani. U Zagrebu su se složila razna rodoljubna društva, kao Hrvatski Radiša, Seljačka sloga, Hrvatska žena i drugi, koja su odlučila da sabiru priloge za tu našu gladnu braću. Svatko tko može dužan je da taj pothvat pomogne, jer ne smijemo dopustiti, da ijedan naš čovjek, ma u kom se kraju domovine nalazio trpi i gladuje, dok drugi žive u obilju.

U Ljubljani je Jadranska Straža to naše najjače rodoljubno društvo, kome je svrha obrana našega mora od tuđinskoga presizanja, održala svoju godišnju skupštinu. Za predsjednika Jadranske straže izabran je bivši splitski ban Dr. Ivo Tartalja.

Tomo Jedrlinić, Vič-Ljubljana. Hvala Bogu da se je bar netko javio iz Slovenije. Inače nam sa svih strana odgovaraju: Nazaj! Se ne sprejme! Čini se da imaju malo razumijevanja za Istru i za srbohrvaščino. Hvala Vam na trudu i bratski pozdrav. Šaljemo 16 komada.

Željko Šepić, gimnaz., Sisak. Primili smo novac i poslali Ti daljnjih 10 kom. Odsada dobivat ćeš po 31 kom. Hvala Ti lijepa i nastoj da ustraješ i Ti i Tvoji drugovi. Da si mi zdravo!

Anto Frlan, Trogir. Hvala Vam od srca na zauzimanju i u ovoj godini. Vi ste naš stari prijatelj i s Vama smo sigurno računali.

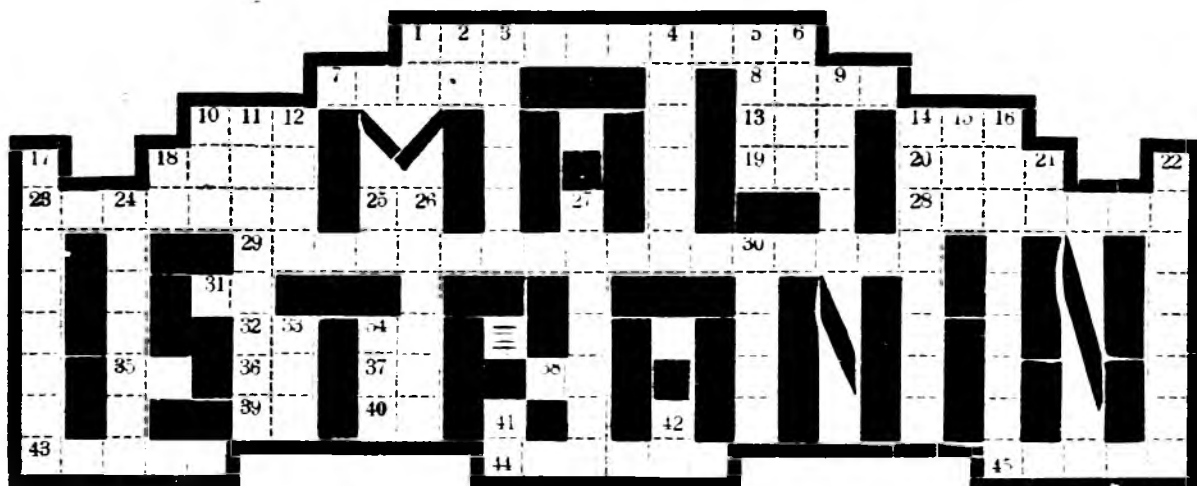
Nogomet banu Khuen-Hedervary-u prije 30 godina. Prije 30 godina, dok su nama još vladali Nijemci i Madžari, tadašnji je predstavnik madarske vlasti u Hrvatskoj bio ban Khuen Hedervary. On je jedne noći dao otpremiti iz zagrebačkog državnog arhiva u Peštu sve spise, koji su govorili o Jelačiću banu i o njegovoj slavnoj pobjedi 1848. nad Madžarima. Kada se pročulo za tu krađu bana nametnika, sva je javnost planula. Narodni zastupnici u tadanjem saboru u Zagrebu digli su veliku galamu, pa je došlo do žestokih sukoba s banom. Na dan 5. listopada 1885. narodni zastupnici Josip Geržanić (Senjanin), David Starčević, Eugen Kumičić (Istranin) i Milan Pavlović navalili su u sabornici na bana i tom je prilikom Starčević pograbio bana za ovratnik, a zastupnik Geržanić dao mu čežnom otraga takav nogomet, da ga je bacio iz dvorane čak u drugu sobu. Narod je likovao i slavio Geržanića kao narodnoga junaka, pa su mu vrijedne rodoljupke u znak priznanja za njegov junački čin poklonile veliku srebrnu čizmu. Za jednoga bana, madarskoga grofa, to je bila strašna sramota, i ne dugo zatim Khuen je otpirio iz Hrvatske da se nikada više ne vrati.

Djeca u Americi pregledavaju ratnu mornaricu. Ministar vojske i mornarice u Sjedinjenim državama američkim, dao je nalog, da se dopusti djeci da smiju pregledati dvadeset velikih ratnih lađa i četrina stotine aeroplana. Na tisuće je školske djece došlo na ratne brodove, pregledalo na njima svaki kutić, motrilo letenje čitavih eskadrila aeroplana i divilo se pomorskoj snazi svoje države. Bilo bi uistinu lijepo, kad bi se i našoj mladeži prilikom pohoda na more dopustilo, da smiju pogledati unutrašnjost naših ratnih i trgovačkih brodova. To su stvari, koje djecu vanredno zanimaju, a bilo bi to za njih i veoma poučno.

Abesinija je uistinu čudna zemlja. Nekoji su običaji tako čudnovati, da ih mi u Evropi nikako ne možemo razumjeti. Ako je tamo netko kome dužan, a ne može mu platiti, onda ga po nalogu suca moraju svezati lancem za onoga kome je dužan i taj ga onda vodi sa sobom dane i dane, kao što mi danas vodimo na šetnju psa. Dužnik mora svom vjerovniku raditi sve poslove, koje mu ovaj naloži i to tako dugo dok ne odradi svoj dug. Obično se na taj način dužnik i vjerovnik uskoro nagode, jer vjerovniku brzo dojadi voditi neprestano sa sobom svog dužnika na lancu. Često se pak dogodi, da se živci tako jedan uz drugoga lijepo sporazume i postanu najbolji prijatelji.

U Kini pol milijuna ljudi gladuje. Rijeka Hoangho promijenila je svoje korito. Ponovno je počela teći kroz krajeve kuda nije tekla već punih 85 godina. Pokrajina Šantun pretvorila se stoga u ogromno jedno jezero, voda je odnijela kuće i sve nasade, tako da je više od pol milijuna ljudi ostalo bez krova, bez zemlje i bez kruha.

ZAGONETKE I ODGONETKE

Vodoravno: 1) Veliki hrv. pjesnik (austr. general) 7) Porez u obliku radne snage 8) Naša pokrajina 10) slatkovodna riba 13) kralj ptica 14) sudbina 18) u ustima su 19) ptica pjeвица 20) prvi čovjek 23) oblik glagola gledati 25) vrst pjesme 28) hrv. izraz za riječ sekretari 29) akademski naslov, ime i prezime pokojnog oca Istre 31) kratica za svetac 32) osovina 34) mjera za površinu 35) oblik hĀne zamjenice 36) početna slova našeg pjevača Josipa Rijavca 37) veznik 38) lična zamjenica (3. lice) 39) vrst pjesme 40) prva drva slova abecede 43) nije tvrd 44) čovjek koji putuje 45) veliki grad u Japanu.

Okomito: 1) Kratica za plemstvo 2) prva dva slova jedne velike slavenske države 3) razumni gospodar (strana riječ) 4) nije odozgo 5) gradić u Slavoniji 6) muško ime 9) kose travu 10) u njem se kroji pravda 11) obojica 12) pokraj 14) žensko ime 15) vrst pjesme 16) jezero u Rusiji 17) oblik glagola pogledati 18) zec (bez jednog slova) 21) dva suglasnika 22) najviša gora na svijetu 24) ledena ploha u alpama 25) Pet (bez jednog slova) 26) Pokop 27) otrgnut 30) kontinent 33) oruđe za žetvu 34) otac (slov.) 41) vrst pjesme 42) lična zamjenica.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59-31.

Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeve ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26. Za tiskaru odgovara Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeva ulica 22a.